**דהא כל חד וחד כלל ופרט בפני עצמו נפשיה דרשינן ליה.** כלומר היכא דאיכא פרטי יתירי כל חד וחד מרבי כעין דידיה ולא דרשינן כולהו בהדי הדדי דליהוי כעין הפרט דלמה לרבות בעלי חיים שאין נכללין מטומאה כדאמר לקמן [סד:] כדתני דבי חזקיה שדי שור בין הטמא לטמא למה לי הא כל חד וחד בפני עצמו נפשיה מדרשי: **ה"ג. דכעין הפרט** נכל לדין הוא דמייתי לה נכתוב אלא חד מהני פרטי דבעלי חיים ומתרבי כעין הפרט כל שנכללו מטומאה ומלכתב פרטי יתירי תנא ענין לרבות שאר בעלי חיים: **קדוש בעבודה.** כעין שור ושה הוא דמתרבי מכעין הפרט לחמור דדמי ליה בתלת לדלין בעלי חיים ובעבודה ונכללו מטומאה אבל בני ואיל לא מי ליה אלא במדתי לא להכי כתב שור דשם מינו ענין לו תנהו ענין לשאינו קדוש בעבודה דדמי מיהת במדתי לפרטא ב"ח ונכללו מטומאה ועלעוף עופות לא: **ה"ג ה"ל לרבות רחמנא שור וחמור שה למה לי לאתויי עופות: ואימא טהורין.** דדמי לפרטא קמא דיש טומאה בנבלתם קמא לטומאת בנית הבליעה: **אבל עופות טמאים לא.** ליתי מהו טומאה דלמיתא בחולין (ד' ק:) יכול מהא נפלת עוף טמא מטמא בגדים בנית הבליעה ת"ל (ד' ק:) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בא מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה אלא משום בל תאכל טמא: **פרי מפרי.** ולד מולד ונפל מחרכן למעוטי מיס ומלח וכמיהין ופטריות: **גידולי קרקע.** למעוטי לגיס: **מכדי לפיכ.** כהאי פרפרה כלי ופרט כי יתן מים ודרשינן ליה בפרק הזהב (ב"מ מז:) לענין שבועת שומרין למימר דאין נשבעין אלא על כעין הפרט שמטלטל וגופו ממון: **ואי ס"ד הלי על כל דבר פשע.** לחתא לענין כפל למידרשיה בכלל ופרט חתא ולא מתרבי לכפל אלא כעין הפרט לכתבינהו להני פרטי בקרא קמא ולדרוש כל חד וחד בפני עצמו כדקאמרת הכא בקרא קמא נמי כפילא כתיב אלא כללא דקרא בתרא ריבויא הוא ולענין כפל [לא] דרשינן כלל ופרט וקרא קמא בתרא כיון כללא ופרט לענין שבועה הוא לחתא כדכתיב בתריה[ב] ונקרע בעל הבית וגו': **שלמה.** יש לה סימנים כדלמרינן בגלו מלילות (ב"מ דף מ.) מה שלמה מיוחדת שיש לה סימנים כו': **למעוטי דבר שאינו מסויים.** שאין לבעלים סימן בו שפטור מכפל:

**דהא כל חד וחד כלל ופרט באפי נפשיה דרשינן ליה אבל עופות לא א"כ נכתוב רחמנא חד פרטא הי נכתוב רחמנא אי כתב רחמנא שור הוה אמינא קרב לגבי מזבח אין שאין קרב לגבי מזבח לא ואי כתב רחמנא חמור הוה אמינא קדוש בבכורה אין שאין קדוש בבכורה לא אמרי א"כ נכתוב רחמנא שור וחמור שה למה לי ש"מ לאתויי עופות ואימא לאתויי עופות טהורים דומיא דשה דמטמא בגדים אבית הבליעה אבל עופות טמאים דלית בהו טומאה דלא מטמאי בגדים אבית הבליעה לא כל ריבויא הוא וכל היכא דכתב כל ריבויא הוא והא גבי מעשר דכתיב כל וקא דרשינן ליה בכלל ופרט דתני'[ו] ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך כלל בבקר ובצאן וביין ובשכר פרט ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע אף כל פרי מפרי וגידולי קרקע אמרי בכל כללא כל ריבויא הוא ואיבעית אימא כל כללא הוא מיהו כל דהכא ריבויא הוא מכדי כתיב מעיקרא כלל ופרט וכלל דכתיב[ג] כי יתן איש אל רעהו כלל בכסף או כלים פרט לשמור הדר וכלל ואי סלקא דעתך האי על כל דבר פשע נמי לכלל ופרט הוא דאתא נכתוב רחמנא להני פרטי גבי האיך כלל ופרט על כל דבר פשע למה לי ש"מ ריבויא הוא השתא דאמרת כל ריבויא הני פרטי למה לי חד למעוטי קרקע וחד למעוטי עבדים וחד למעוטי שטרות שלמה למעוטי דבר שאינו מסויים על כל אבידה לכדר' חייא בר אבא [ג]דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הטוען טענת גנב באבידה**

**רעהו אמר רחמנא.** ולא הקדש תימה לר"י ומאי מינטריך לעהו למעוטי הקדש מכפל בטוען טענת גנב הא ליכא שבועה בהקדש ומסקנא דנפיק כפל ושבועה ממחד קרא ס"ת ות"ת ללקמן נפקא לן בפרקין (ד' עו.) למעט הקדש מוגוב מבית המיתם ולא מבית הקדש ות"ל להתם נמי לא מיתם הקדש דגבי הקדש נמי שייך לשון מיתם ולא משום דכתיב (שמות טו) ה' מיתם מלחמה אלא משום דבכל דבר שהוא לשון זכר שייך לשון מיתם ומשה על לשון נקבה כגון משה של אחותה בקרסים (שם כו) אלא התם ס"פ מבית מיתם דשייך ביה רעהו כדכתיב ולא מבית הקדש ומגב דגבי גנב [ו] מינטריך למנקט הכי ליתנא למידרש ולא מבית הגנב נקט ליה נמי לענין הקדש[ז]: **דהא כל חד וחד דרשינן כללא ופרט באפי נפשיה.** ות"ת והא לקמן גבי ונתת הכסף דרשינן כולהו פרטי בתתת ובפרק קמא דקדושין (ד' י.) וגבי (שם) גבי הענקה וי"ל כיון דכתיב על שור על חמור על שה על שלמה ס"ת למידרש כל חד פרטא בפני עצמו ולמעט עופות דאי לאו הכי לכתוב מכולהו פרטי ולכתוב שלמה לחודיה ותו לא דמשלמה אתי כל מילי בין בעלי חיים בין חיים ס"ת מכלל ופרט וכלל דמשום הכי ס"ת לא גריעי והשתא בתחילה כשהקשה ואימא מה הפרט מפורש דבר שנטלטל מטומאה כו' הו"מ למפרך קושיא מחריתי לפי מה שמוכר לחמרינן מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון מה לכתוב אלא שלמה לחודיה ולשמוך מכל שאר פרטי אלא הא עדיפא ליה למיפרך שמקשה לאחר' מה שאמר אין אתה דלא מטמא נבלתו. כלומר להו בתורת כהנים ובזבחים גפ' חטאת [העוף] (ד' סט:):

**למה לי.** למהדר למכתב בלשון אחרינא אלא לאו ס"ת כל ריבויא הוא לפי מאי דמסיק השתא (כל ריבויא הוא השתא) נפיק מקרא דהכא בקרא קמא נמי כפילא כתיב ושבועה ות"ת ל"ל דכתב רחמנא כל הני פרטי לא לכתוב אלא כסף ומינה שמעינן דבר המטלטל וגופו ממון מכלל ופרט וכלל כי תימא שאני התם דכתיב ונקרב בעל הבית אל האלהים (דף לט: ושם ד"ה מה) מה כליס שניס והא ע"כ כלל ופרט דרשינן ליה בהזהב (ב"מ דף מז: ושם ד"ה כי) לענין שבועה לחין נשבעין על הקרקעות ועל עבדים ושטרות וכפל ושבועה הכל אחד מדקאמר לכתבינהו להני פרטי בקרא קמא ולדרוש כל חד וחד בפני עצמו נפשיה דמשמע דכל חד וחד מרבי כעין דידיה ולא דרשינן כולהו בהדי הדדי דליהוי כעין הפרט דלמה לרבות בעלי חיים שאין נכללין מטומאה כדאמר לקמן [סד:] כדתני דבי חזקיה שדי שור בין הטמא לטמא למה לי הא כל חד וחד בפני עצמו נפשיה מדרשי: **ה"ג. דכעין הפרט** נכל לדין הוא דמייתי לה נכתוב אלא חד מהני פרטי דבעלי חיים ומתרבי כעין הפרט כל שנכללו מטומאה ומלכתב פרטי יתירי תנא ענין לרבות שאר בעלי חיים: **קדוש בעבודה.** כעין שור ושה הוא דמתרבי מכעין הפרט לחמור דדמי ליה בתלת לדלין בעלי חיים ובעבודה ונכללו מטומאה אבל בני ואיל לא מי ליה אלא במדתי לא להכי כתב שור דשם מינו ענין לו תנהו ענין לשאינו קדוש בעבודה דדמי מיהת במדתי לפרטא ב"ח ונכללו מטומאה ועלעוף עופות לא: **ה"ג ה"ל לרבות רחמנא שור וחמור שה למה לי לאתויי עופות: ואימא טהורין.** דדמי לפרטא קמא דיש טומאה בנבלתם קמא לטומאת בנית הבליעה: **אבל עופות טמאים לא.** ליתי מהו טומאה דלמיתא בחולין (ד' ק:) יכול מהא נפלת עוף טמא מטמא בגדים בנית הבליעה ת"ל (ד' ק:) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בא מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה אלא משום בל תאכל טמא: **פרי מפרי.** ולד מולד ונפל מחרכן למעוטי מיס ומלח וכמיהין ופטריות: **גידולי קרקע.** למעוטי לגיס: **מכדי לפיכ.** כהאי פרפרה כלי ופרט כי יתן מים ודרשינן ליה בפרק הזהב (ב"מ מז:) לענין שבועת שומרין למימר דאין נשבעין אלא על כעין הפרט שמטלטל וגופו ממון: **ואי ס"ד הלי על כל דבר פשע.** לחתא לענין כפל למידרשיה בכלל ופרט חתא ולא מתרבי לכפל אלא כעין הפרט לכתבינהו להני פרטי בקרא קמא ולדרוש כל חד וחד בפני עצמו נפשיה כדקאמרת הכא בקרא קמא נמי כפילא כתיב אלא כללא דקרא בתרא ריבויא הוא ולענין כפל [לא] דרשינן כלל ופרט וקרא קמא בתרא כיון כללא ופרט לענין שבועה הוא לחתא כדכתיב בתריה[ב] ונקרב בעל הבית וגו': **שלמה.** יש לה סימנים כדלמרינן בגלו מלילות (ב"מ דף מ.) מה שלמה מיוחדת שיש לה סימנים כו': **למעוטי דבר שאינו מסויים.** שאין לבעלים סימן בו שפטור מכפל:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

פרטי התם והיכי הוה מצי למכתבינהו ת"כ הייתי ממעט עופות טמאים משבועה אלא ע"כ התם משבועה תמעטם ועוד מי הוה כתיב רחמנא כל הני פרטי גבי כפל אלא גבי שבועה אלא פשיטא לן דהני קלאי קיימי לכפל ושבועה וי"ל כפ' או כלים או מיס אלא מינטריך[י] לכדדרשינן בשבועות מה כלים שניס כו' והא דדרשינן ליה בפ' הזהב (שם) לכללי ופרטי וכללי אילו לא נאמר קאמר כלומר אילו לא נאמר על כל דבר פשע הייתי דורשו לכלל ופרט משום דמינטריך לכדדרשינן בשבועות (דף לט: ושם ד"ה מה) מה כלים שניס והא ע"כ כלל ופרט דרשינן ליה בהזהב (ב"מ דף מז: ושם ד"ה כי) לענין שבועה לחין נשבעין על הקרקעות ועל עבדים ושטרות וכפל ושבועה הכל אחד מדקאמר לכתבינהו להני פרטי בקרא קמא ולדרוש כל חד וחד בפני עצמו נפשיה דמשמע דכל חד וחד מרבי כעין דידיה ולא דרשינן כולהו בהדי הדדי דליהוי כעין הפרט דלמה לרבות בעלי חיים שאין נכללין מטומאה כדאמר לקמן [סד:] כדתני דבי חזקיה שדי שור בין הטמא לטמא למה לי הא כל חד וחד בפני עצמו נפשיה מדרשי: **ה"ג. דכעין הפרט** נכל לדין הוא דמייתי לה נכתוב אלא חד מהני פרטי דבעלי חיים ומתרבי כעין הפרט כל שנכללו מטומאה ומלכתב פרטי יתירי תנא ענין לרבות שאר בעלי חיים: **קדוש בעבודה.** כעין שור ושה הוא דמתרבי מכעין הפרט לחמור דדמי ליה בתלת לדלין בעלי חיים ובעבודה ונכללו מטומאה אבל בני ואיל לא מי ליה אלא במדתי לא להכי כתב שור דשם מינו ענין לו תנהו ענין לשאינו קדוש בעבודה דדמי מיהת במדתי לפרטא ב"ח ונכללו מטומאה ועלעוף עופות לא: **ה"ג ה"ל לרבות רחמנא שור וחמור שה למה לי לאתויי עופות: ואימא טהורין.** דדמי לפרטא קמא דיש טומאה בנבלתם קמא לטומאת בנית הבליעה: **אבל עופות טמאים לא.** ליתי מהו טומאה דלמיתא בחולין (ד' ק:) יכול מהא נפלת עוף טמא מטמא בגדים בנית הבליעה ת"ל (ד' ק:) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בא מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה וטריפה אלא משום בל תאכל טמא: **פרי מפרי.** ולד מולד ונפל מחרכן למעוטי מיס ומלח וכמיהין ופטריות: **גידולי קרקע.** למעוטי לגיס: **מכדי לפיכ.** כהאי פרפרה כלי ופרט כי יתן מים ודרשינן ליה בפרק הזהב (ב"מ מז:) לענין שבועת שומרין למימר דאין נשבעין אלא על כעין הפרט שמטלטל וגופו ממון: **ואי ס"ד הלי על כל דבר פשע.** לחתא לענין כפל למידרשיה בכלל ופרט חתא ולא מתרבי לכפל אלא כעין הפרט לכתבינהו להני פרטי בקרא קמא ולדרוש כל חד וחד בפני עצמו נפשיה כדקאמרת הכא בקרא קמא נמי כפילא כתיב אלא כללא דקרא בתרא ריבויא הוא ולענין כפל [לא] דרשינן כלל ופרט וקרא קמא בתרא כיון כללא ופרט לענין שבועה הוא לחתא כדכתיב בתריה[ב] ונקרב בעל הבית וגו': **שלמה.** יש לה סימנים כדלמרינן בגלו מלילות (ב"מ דף מ.) מה שלמה מיוחדת שיש לה סימנים כו': **למעוטי דבר שאינו מסויים.** שאין לבעלים סימן בו שפטור מכפל:

(לעיל) **אלא** כל ריבויא. מע"ג דבבריתא דרים להו כלל ופרט וכלל לאו משום דדרים לקרא הכי אלא משום טעם שיהיה מרבינן כל דבר המטלטל וגופו ממון ולפי שדרשה זו שגורה בגמרא נקט בענין זה: **חד** למעוטי קרקעות. שטרות הוה ליה למעוטי בריעא דדמי טפי למעוטי כדמוכח לקמן בפ' בתרא (ד' קיז:) דלמאן דדרים ריבוי ומיעוטי לא הוה ממעט אלא שטרות: **וחד** למעוטי **עבדים.** מע"ג דלעיל יליפינן עבדים מדאתקוש לקרקעות הכא כיון דכתיב כל ריבויא בעי לכל חד מיעוט בפני עצמו:

**דבר שאינו מסויים.** פירש הקונטרס דבר שאין לבעלים סימן בו ואקשה מה לי יש בו סימן מה לי אין בו סימן ומפרש ריב"ן כגון ההיא דתנן בשבועות הדיינין (שבועות ד' מג: ושם ד"ה על) אין נשבעין אלא על דבר שבמדה שבמשקל ושבמנין לאפוקי דיש אלא מסתברא לך וכיס אלא דאי אמרת מה שהנחת אתה נוטל אבל זה לוקח אומר על החלון וזה לוקח אומר על הזיז חייב ומינה ליה הא סברא אי לא משום דדרשינן משלמה ועוד היינו יכולין לפרש דבר המסויים כי ההיא דפרק הזהב (ב"מ ד' מז.) מה נעל דבר מסויים כו' לאפוקי חלי ריימון וחלי חגוי אלא דלא וכן אמרינן לקמן (דף סד:) גבי דרשה דהמלח תמלח אלא דאמר שדי חמור אין המלח תמלח למעוטי דבר שאינו מסויים היינו חלי ריימון וחלי חגוי דממעט להו מכפל ודבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין דמלכי גבי חיוב שבועה מיפוק ליה ממשמעות דכי הוה זה וזה ספרים *דגרסי לקמן לאתויי דבר שאינו מסויים ואין נראה דמהכא הוה ס"ד למעוטי לחינטרין קרא לאתויי לחף על גב דממעטינן ליה לענין טוען טענת גנב מכפל בגנב עלמו מהיכא אתי אלא למעוטי גרם וחף על פי שנתמעט מגנב עלמו בפסוק הרלשון אין למעט בכך בפסוק האחרון עד שימעט הכתוב שהיה קרקעות עבדים ושטרות מינטריך למעוטי ולא יליפינן מהדדי:

והעדים

1. וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ בַּבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשֶׁךָ וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ: דברים יד כו

2. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמֹר וְגָנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם: שמות כב ו

## רבינו חננאל

ושקלינן וטרינן, ומרבינן עופות טהורות דאית בהו טומאת ... טמאה בבית הבליעה, משום דהא קרא (יחב) יתירא. אלא עופות טמאין דלית לנבילתן טמא.... מנין שזה הדין נוהג בהן. ופרקינן, כלל הוא שדנין אותו בכלל ופרט, אבל כגון על כל דבר פלשע ריבו]א הוא, ואפילו עופות טמאין. ואקשינן, וכל היכא דכת' כל ריבויא הוא, והא גבי מעשר [דכת' כל ודר]שינן ליה בכלל ופרט, ודברים פשוטין הן. שלמה למעוטי דבר שאינו מסויים בטע[...].

## גליון הש"ס

**תום'** ד"ה דבר וכו' **לאפוקי** חצי ריימון. עי' שבת דף לג ע"ב תוס' ד"ה ממלי: **בא"ד** דגרסי לקמן לאתויי דבר שאינו מסויים. עיין בהגלי"ם פ"ק דקדושין סי' ג':

## מוסף רש"י

**פרי מפרי.** ולד מולד, יין מענבים ושכר מתמרים, למעוטי כמהין ופטריות ומיס ומלח למיתו פרי מפרי (לעיל נד:) עגל נולד מעגל וכן שה, ועגבים מתלגים שזורעין בתלגים (ערובין כז:). **וגדולי קרקע.** שכולן ניזונין וגדלין מן הקרקע (שם) למעוטי לגיס שאין נקמין בכסף מעשר (לעיל נד:). **דכתיב כי יתן איש אל רעהו.** כסף או כלים לשמור וגו', פרשת שומר חנם היא, דתניא בהשואל (ב"מ נד.) פרשה לשומר חנם ושניה בשומר שכר ושלישית בשואל, ובני שומר חנם אין לו עליו אלא שבועה, כדכתיב ונקרב בעל הבית אל האלהים הם לא אלא יד (שבועות מג.).